

Barn har rett til en gjennomgående kjerneopplevelse av å være elsket, og det er foreldre og voksne som har ansvar for å gi dem denne tryggheten, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: SCANPIX

Haster for de redde små

Øyvind Aschjem – leder for Alternativ til vold (ATV) i Telemark – er en engasjert ambassadør for de redde små. Han deler gjerne, og ofte raust, av sin betydelige erfaring og kunnskap fra samtaler med redde små barn.

Aschjem er tydelig på at tiden ikke leger alle sår for barn utsatt for krenkelsers og vold.

Barnehageansatte og ansatte i alle tjenesteledd innenfor skole- og helse må ha fokus på forebygging av rusproblematikk og andre faktorer som svekker psykisk helse.

Spørsmål om hvordan barn har det sammen med sine foreldre og foresatte skal alltid være med i kartlegging inn mot barns behov.

Å være redd, uelsket eller å leve mellom «bødler og frelsere» er livsfarlig for barn, særlig de minste små.

Aschjem siterer gjerne en venns uttalelse: «Gjør døren høy – gjør porten vid. De minste små har dårlig tid». Det haster for de redde små.

Hvorfor nevner Samhandlingsreformen helsesøster – som er helsefremmer og forebygger – ca. fire ganger, mens fastleger nevnes ca. 90 ganger?

Er det slik at jo lavere et menneske er i centimeter, jo mindre fokus får det fra det offentlige?

Det gjelder om å komme til så tidlig som mulig. Dessverre, det er ikke sjelden for sent når det er gått så langt at behandling må til.

Innsats for barn fra null til seks år er mest effektivt. Og på lang sikt, for kommunen og den enkelte, mest kostnadsbesparende! Ingen bestrider det faktum.

«Jeg tenker nok at du skjønner det sjøl» er tittelen på boka om Kristoffer Gjerstad Kihle. Åtte år gammel døde han på grunn av mishandling. Ste-

KRONIKK Målfrid Tjoland Kolnes

Lektor i sykepleiefag ved Høgskolen Stord/Haugesund.

fare er dømt for ugjerningen for flere år siden. I april i år ble også Kristoffers mor dømt, med begrunnelse i passiv medvirkning. Ansatte i alle ledd – i skole- og helsetjenesten – sviktet dette barnet.

Jeg underviser selv framtidige sykepleiere på temaet «de redde små». Mang en gang har studenter i etterkant av undervisning, delt sin erkjennelse av å være for pysete.

Jeg støtter meg til forskning, og til Aschjems erfaring, og er tydelig på at dersom en tror barn ikke har det bra skal det gjøres noe. En skal ikke vente til en vet, da er det ofte for sent.

Barn har rett til en gjennomgående kjerneopplevelse av å være elsket, og det er foreldre og voksne som har ansvar for å gi dem denne tryggheten.

I nære relasjoner der det har forekommet vold, vil risikoen for ny vold kunne styre alt de utsatte gjør og foretar seg.

Tanker de redde små barn ofte bærer på, er «hva har jeg gjort» og «hva kunne jeg gjort annerledes».

Alt blir strategisk adferd for å unngå ny vold. Volden er der hele tiden i kraft av sin mulighet.

Våg å snakke om vold, selv om en da kanskje legger stein til foreldres og foresattes byrde. «Vi må gjøre det – nå har barna krav på», uttalte en student.

Søk øyekontakt og forsøk å praktisere en mentaliserende holdning i møte med barn: Vær nysgjerrig, ikke-vitende, spørrende, se deg selv utenfra

– barnet innenfra – og tre ned i relasjonen. Ja, for å se barn må vi ned i knehøyde.

Når vi snakker med de redde små barna, og vi snakker sammen, er det det viktigste i verden der og da. Opplever barnet en følelse av solidaritet er det en gave du gir.

Da kan en få høre fortellinger om magesmerter, klump i magen, hodepine, «vondter», vanskeligheter med venner, konsentrasjonsproblemer med mer.

Barns fortellinger kan føre oss fram til å se overrettere og overdrevet tilpassning, undertrykt, ensomhet og sosial isolasjon. Fortellingene kan redde liv.

Det er en myte at skjult vold og misbruk betyr at problemet er lite, mistanke om misbruk og krenkelsers betyr at problemet er større, og erkjent vold og misbruk betyr at problemet er størst.

Forskning avdekker at far tror barnet får med seg 20 prosent av volden i hjemmet, mor angir 40 prosent mens barn i realiteten får med seg 90 prosent av krenkelsene og volden innenfor hjemmet.

Krenkelse og vold skader barn. Å være vitne til vold er likestilt det å utøve vold mot barn.

Til slutt et tips om animasjonsfilmen, teaterstykket og boken «Sinna mann», som Aschjem har vært medredaktør for.

Tidligere barneombud Reidar Hjermandt uttalte at «Sinna mann» er et teaterstykke som gir stemme til avmakten, volden, håpet og redningene. Forestillingen vil leve videre etter teppefall og for mange av tilskuerne ikke falle til ro før viktige forandring i ens egen familie er forsøkt gjennomført.